

Bojničanová, Renáta – Tomášková, Simona – Vajíčková, Mária (eds.): *Filologické štúdie 4*. Nümbrecht: KIRSCH-Verlag 2018. 202 s. ISBN 978-3-943906-47-9

Ľubomír Holík

Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií, Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove
Ústav cudzích jazykov, Lekárska fakulta, Univerzita Komenského
lubomirholik@gmail.com

Rok 2018 priniesol už štvrté pokračovanie konferenčného zborníka *Filologické štúdie*. Prvý raz vyšiel v roku 2015. Autormi príspevkov sú študenti doktorandského štúdia z rôznych pracovísk z celého Slovenska. V minulých ročníkoch išlo dokonca aj o príspevky autorov z Českej republiky a Poľska. Z väčšej časti ide o príspevky, ktoré najprv odznejú na medzinárodnej konferencii doktorandov. Niektoré príspevky však nakoniec v zborníku nevyjdú, no na druhej strane je možnosť publikovať v ňom aj príspevky, ktoré na konferencii neodznali. Konferencia prebieha pod záštitou Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, knižná verzia štúdií vychádza v Nemecku vo vydavateľstve KIRSCH-Verlag. Študentské výstupy sa zameriavajú na filologické témy a sú rozčlenené do troch okruhov: *Jazykovedné štúdie*, *Didaktické štúdie* a *Literárnovedné štúdie*. Vo *Filologických štúdiách 4* sa nachádzajú štúdie písané v slovenčine, nemčine a v angličtine.

Prvý okruh s názvom *Jazykovedné štúdie* obsahuje štyri príspevky, z ktorých jeden – *Kollokationen beim Schreiben von Schulaufsätzen am Beispiel des Themas „Sport“* od Anny Fábovej – je v nemeckom jazyku, stručne môžeme konštatovať, že je dôraz kladený na kolokácie z oblasti športu (konkrétne futbalu) v školských písomných prácach. Autorka pracuje s dvomi vzorovými textami, z ktorých vypisuje nájdené kolokácie. Prvá štúdia v slovenskom jazyku s názvom *Jazyk futbalu ako predmet skúmania* je od Petry Oboňovej. Základom tohto príspevku sú najpoužívanejšie lexémy a kolokácie futbalového jazyka v nemeckom prostredí. Text zároveň slúži ako predstavenie autorkinej dizertačnej práce. Zaujímavými sú zdroje dát, ktorými sú online komentáre a videonahrávky futbalových zápasov. Autorka akcentuje fakt, že kľúčovým aspektom jej skúmania je živý jazyk. Ďalší výstup z prvého okruhu je od Antónie Jurečkovej a má názov *Interview vo svetle opozícií komunikačnej situácie*. Interview rozoberá na osiach písomnosť – ústnosť, oficiálnosť – neoficiálnosť, pripravenosť – nepripravenosť, monologickosť – dialogickosť, verejnosť – súkromnosť, formálnosť – neformálnosť. Autorka v závere svojho príspevku konštatuje, že spracovanie interview v tlačenej podobe závisí od tematického zamerania daného tlačeného média a tiež od cieľovej skupiny recipientov. Záverečnou štúdiou v prvej sekcii textov je *Hodžov Epigenes slovenicus (Potomok slovenský) a Větin o slovenčině* od Ivany Klabníkovéj. Autorka reflektovaním diel M. M. Hodžu, uvedených v názve príspevku, načrtáva argumenty zamerané proti Štúrovej slovenčine.

Druhý blok štúdií nesie názov *Didaktické štúdie*. Táto časť obsahuje sedem štúdií, z toho dve sú v angličtine s názvami *Reading fluency vs. Reading accuracy – How does reading rate influence reading comprehension* od Stanislava Kováča a *“The onion“ or “chop the onion“ – the potential of teaching and learning language chunks in pre-primary education* od Ivany Horváthovej a Jany Harťanskej. Prvá z nich obsahuje výskum zameraný na rýchlosť čítania s porozumením v angličtine u vysokoškolských študentov, ktorých materinským jazykom je slovenčina. Autor štúdie sa okrem samotného výskumu sústredil aj na pohľad samotných testovaných študentov, čo si myslia o svojich čitateľských schopnostiach a dôležitosti čítania. Druhá po anglicky písaná štúdia bloku sa zameriava na

učenie cudzieho jazyka (konkrétne angličtiny) v predškolskom veku. Takáto výučba neprebíha pomocou izolovaných slov, ale ich kombinácií, ktoré k sebe patria, napríklad, ako je v názve samotného príspevku, pri slove „cibuľa“ sa deti naučia aj výraz „krájať cibuľu“ a vedia, že to nie je „rezať cibuľu“. Autorky štúdie spomínajú viaceré metódy a hry, vďaka ktorým sa predškolačníci dokážu učiť cudzí jazyk. Prvým príspevkom v slovenčine je *Komparácia stredoškolských čítaniek* od Ľubomíra Holíka. Autor si vybral na komparáciu tri sady čítaniek, pri každej sérii uvádza jej výhody i nevýhody, a to na základe formálneho aj obsahového hľadiska. Nasledujúci príspevok s názvom *Vplyv osobnostných premenných na porozumenie cudzojazyčného textu* je od Kataríny Chválovej. Základom uvedenej štúdie je snaha objasniť, do akej miery vplyvajú osobnostné premenné na porozumenie cudzojazyčného textu. Ide o stále neprebádanú tému, napríklad vplyv extroverzie a introverzie čitateľa pri čítaní s porozumením. Autorka výstupu naznačuje, že zohľadnenie osobnostných premenných študentov môže zefektívniť vyučovací proces a prispôbiť vyučovacie metódy individuálnym potrebám žiakov. Ako ďalší sa v tejto časti nachádza príspevok od Dany Nagyovej s názvom *Metóda CLIL – integrované vyučovanie/učenie sa obsahu a jazyka. Dejepis a cudzí jazyk*. Ako je už avizované v názve, autorka sa zaoberá metódou CLIL (Content and Language Integrated Learning), ktorá by sa do slovenčiny dala preložiť ako integrované vyučovanie obsahu a jazyka. Ide o koncepciu vyučovania niektorého z nejazykových predmetov s vyučovaním jazyka, v tomto konkrétnom prípade dejepisu. V závere príspevku sa nachádza aj návrh aktivity Pexeso na vyučovanie s témou medzivojnového obdobia a 2. svetovej vojny pre základné alebo stredné školy.

Predposledná štúdia je výsledkom práce Zuzany Markovej a jej názov je *Zážitková pedagogika vo vyučovaní nemeckého jazyka ako cudzieho v ranom veku*. Autorka sa zameriava na špecifiká vyučovania detí predškolského veku, ktoré lektori často učia rovnakými metódami ako staršie deti, čo nepovažuje za správne. Marková navrhuje výučbu cez zážitkovú pedagogiku, a to v troch fázach – zámer, program a reflexia. Spomína aj dve vzorové hodiny – jednu zameranú na guľovačku a druhú na stopy zvierat. V rámci zámeru si vždy stanovuje pedagogickú tému, tému hry, jazykovú tému, pedagogický cieľ, cieľ hry, jazykový cieľ a potrebné materiály. Sekciu, čo sa týka po slovensky písaných príspevkov, uzatvára článok *Projektové vyučovanie na hodinách angličtiny pre medikov na LF UK* od Maríny Kšiňanovej. Študenti druhého ročníka všeobecného lekárstva boli rozdelení do dvojíc a dostali na spracovanie medicínsku tému, ako výstup z tejto aktivity vytvorili powerpointovú prezentáciu. Na prezentáciách pracovali 90 minút každý druhý týždeň semestra v škole, s tým, že v úvode každého stretnutia diskutovala autorka štúdie so študentmi, ako sú na tom so spracovaním témy. Okrem prezentácie mali vytvoriť pre kolegov aj slovník z daného odboru. Autorka štúdie využila pri záverečnej skúške výmenu úloh. Študent si vybral gramatický jav, ktorý mu robil najväčší problém, naštudoval si ho a predniesol ho svojej učiteľke, ktorá vystupovala v úlohe žiaka. Na konci autorka dala svojim študentom dotazník, kde sa vyjadrili k tradičnému učeniu a zážitkovému učeniu. 96 % študentov bolo za kombináciu oboch druhov učenia.

Tretí celok štúdií je zaradený pod názvom *Literárnovedné štúdie*. Otvára ho Alexandra Popovičová štúdiou *Hypertextový „boom“. Fenomén digitálnej literatúry v Nemecku v druhej polovici 90. rokov 20. storočia*. Autorka uvádza, že v druhej polovici 90. rokov nastal v Nemecku veľký záujem o tvorbu internetovej literatúry, ktorá však nebola umelecky na vysokej úrovni, prevládala skôr laický záujem ako záujem kritikov a už etablovaných autorov. Príchodom nového milénia záujem opadol. V súčasnosti je v Nemecku tento typ literatúry na periférii záujmu literárnych kritikov. Nasleduje jediná štúdia tohto celku, ktorá nie je napísaná po slovensky, a to *Aspects of fantasy in Terry Pratchett's City Watch series* od JUDITY Ondrušekovej. Autorka sa zaoberá štýlom písania Terryho Pratchetta a jeho narúšaním konvencií žánru fantasy tým, že autor doň vkladá prvky tragédií od Shakespeara, ako aj isté

črty detektívnych románov a satiry. Tretí príspevok s názvom *Memoárové texty od súčasných slovenských básnikov* je od Natálie Mitkovej. Na komparáciu si autorka vybrala memoáre troch básnikov, ktorých spája to, že pochádzajú z rovnakej generácie – Ľubomír Feldek (dielo *V otcovej Prahe*), Peter Repka (dielo *Spätné zrkadlo*) a Mila Haugová (dielo *Zrkadlo dovnútra*). Usiluje sa reflektovať najmä spôsob, akým pristúpili k napísaniu svojich memoárových diel a akým témam sa v nich venovali. Z poetiky si najviac všíma tematickú rovinu.

Príspevok *Literárne vyjadrenie religionistu. Analýza poviedky M. Eliadeho U Cigánok* je z pera Barbory Čaputovej, ktorá sa zaoberá uvedenou fantastickou poviedkou a symbolmi, ktoré obsahuje. Vyberá najmä tieto: horúčavu, svetlo, zemľanku, prírodu, spánok a ospalosť, koč a pohoniča, umelca, Cigánku, Grékyňu, Židovku, Nemku, symboly Orientu (káva, hodváb, závesy a iné), kvetu – Kráľovná noci. Posledná štúdia nesie názov *Aristotelov pojem pravdy v spracovaní Giovanniho Boccaccia*, ktorej autorom je Rastislav Maxinčák. Svojím štúdiom literatúry i článkom chcel dokázať, že Boccacciovo hľadanie pravdy je odlišné od kresťanskej viery. Dospel k záveru, že Boccaccio vyjadruje myšlienku, že človek, kráčajúci po ceste intelektuálneho zdokonaľovania, súčasne dosahuje šťastie z najvyššieho poznania, a pripodobní sa tak Bohu.

Na záver možno konštatovať, že zborník *Filologické štúdie* je skvelou platformou na publikovanie pre doktorandov a uľahčuje im začiatok ich vedeckej kariéry. Zborník ponúka podnetné štúdie, ktoré môžu poslúžiť aj ďalším študentom, a to či už svojím obsahom, alebo aj odkazmi na použitú literatúru. Z aspektu tematického, ale aj zastúpením rôznych vysokoškolských pracovísk prostredníctvom študentov – doktorandov, je zborník odborne veľmi zaujímavý a pestrý. Medzinárodná konferencia doktorandov sa uskutočnila aj v roku 2019 a výstup z nej – *Filologické štúdie 5* – sú v štádiu prípravy.